

[Etunimi Sukunimi]

Ställningstagande av Kommunförbundets styrelses arbetsutskott

Kommunförbundets hälsning till regeringens ramförhandlingar: Vårdreformens överraskande slutfaktura måste kompenseras så att välfärden och livskraften kan tryggas i kommunerna

Vid ramförhandlingarna måste lösningar hittas så att det inte blir kommunerna som får stå för den överraskande tilläggsfakturan på över 400 miljoner euro för vårdreformen. Om staten inte klarar av att betala slutfakturan innebär det massiva nedskärningar i kommunernas statsandelsfinansiering och i de redan nu utsatta kommunala tjänsterna för barn och unga. Också kommunernas bildnings-, välfärds- och sysselsättningstjänster är i fara och trycket på oskäliga åtstramningar i beskattningen av arbete ökar.

Kommunernas andel av finansieringen av basservicen som stöder välfärden har ökat de senaste åren, medan statens relativa andel har minskat. Den statliga finansieringen av dessa tjänster, eller andra tjänster, får inte skäras ned ytterligare.

Staten har ett betydligt större handlingsutrymme och skatteunderlag än de enskilda kommunerna för att tillgodose det helt överraskande behov av tilläggsnedskärningar som framkom i november i ett läge där alla tidigare risker i överföringskalkylerna för vårdreformen redan lagts på de enskilda kommunerna.

Kommunförbundet föreslår att det i compensationen till kommunerna för tilläggsnedskärningarna används en kombination av till exempel ökad statsandelsfinansiering, minskad finansieringsandel av det grundläggande utkomststödet, överföring av kommunernas inkomstskatteavdrag till statsbeskattningen utan att skattebetalarnas ställning ändras och en höjning av kommunernas samfundsskatteandel.

Riktlinjerna vid ramförhandlingarna har nu en exceptionellt stor betydelse

Kommunernas ekonomiska läge håller på att försämrans snabbt efter fjolåret med de exceptionella posterna på närmare två miljarder euro. Kostnaderna

ökar, skatteinkomstutvecklingen är svag och investeringsbehoven är fortfarande stora. De försämrade ekonomiska utsikterna har tvingat kommunerna till omfattande program för att balansera ekonomin. Samtidigt minskar invånarantalet i en stor del av kommunerna och servicebehoven ändras i och med det.

I detta läge måste kommunerna ges långsiktiga förutsättningar att sköta bildnings-, välfärds- och livskraftsuppgifterna på ett ekonomiskt hållbart sätt. Detta uppnås bäst utan nya åtstramningar i beskattningen eller nedskärningar i tjänsterna. Riktlinjerna vid ramförhandlingarna har nu en exceptionellt stor betydelse för den kommunala ekonomin.

AN-tjänsterna bör överföras från staten till kommunerna på ett kostnadsneutralt sätt

Kommunernas ansvar för sysselsättnings- och näringstjänsterna utvidgas i början av 2025. Reformen är motiverad och välkommen. Kommunernas omfattande uppgifter inom bildning och livskraft samt deras kännedom om arbetsmarknadens, arbetssökandenas och arbetsgivarnas behov skapar en grund för bättre service och en starkare sysselsättning.

Enligt Kommunförbundets uppskattning håller finansieringen för AN-tjänsterna som överförs till kommunerna dock på att bli alltför liten. Finansieringen för AN-tjänsterna som beviljas kommunerna via statsandelssystemet grundar sig på anslag som budgeterats för uppgifterna i statsbudgeten. Dessa anslag håller regeringen nu på att skära ner. Underkompensation sker också i utvidgningen av finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmånerna eftersom kommunkompensationen grundar sig på arbetslöshetssituationen 2023. I och med den försvagade konjunkturen kommer arbetslösheten att öka under 2024 vilket leder till en underdimensionerad finansieringsnivå. För lite resurser innebär en risk att kommunerna måste göra nedskärningar i sysselsättningstjänsterna genast då reformen trätt i kraft.

Enligt regeringsprogrammet ska staten ersätta kommunerna fullt ut för nya och utvidgade uppgifter. Även Kommunförbundet förutsätter att AN-reformen genomförs kostnadsneutralt och att nödvändiga korrigeringar görs både i finansieringen av tjänsterna och i kompensationen för de ökade förmånsutgifterna. Det får man inte ge avkall på.

Normer bör avvecklas, kommunernas förslag bör tas på allvar

Kommunförbundet ser positivt på att arbetet med att avveckla normer enligt skrivningen i regeringsprogrammet snabbt har kommit i gång. Från

kommunerna kom närmare 600 förslag om normer som kunde avvecklas och om olika försök.

I nästa skede gäller det att aktivt leta efter metoder för att luckra upp normerna, inte att försöka hitta motiveringar till varför man inte kan göra något. Man måste förhålla sig mycket återhållsamt till nya normer.

Flexiblare normer har i bästa fall betydande positiva effekter när det gäller att stävja kostnaderna samt förbättra tillgången på personal, kvaliteten på tjänsterna och förutsättningarna att tillhandahålla dem. Kommunförbundet önskar att regeringen i sina riktlinjer vid ramförhandlingarna förbinder sig till målet att luckra upp normerna.

Kommunernas investerings- och reparationskostnader för infrastrukturen ökar, deloptimeringar bör undvikas

Kommunerna måste försöka hitta sparmöjligheter för investeringar, där samarbetet mellan kommuner kan utnyttjas. Växande städer har dock ett stort behov av nya investeringar i infrastruktur och tjänster och investeringar för att åtgärda eftersatt underhåll. Kommunerna vill också satsa på tillväxt, tillgänglighet och klimatmål.

Kommunernas relativa skuldsättning har dock ökat betydligt i och med vårdreformen. Samtidigt medför den höga räntenivån större finansieringskostnader. I jakten på besparingar i de offentliga finanserna är det viktigt att staten inte deloptimerar och belastar kommunerna med nya finansieringsansvar, såsom finansiering av trafikprojekt som hör till staten. Finansieringsbasen för kommunernas samhällsbyggande får inte heller äventyras i reformer som gäller förvaltning av kommunernas jordegendom eller finansiering av trafiken.

FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

[Namn]

[Titel]

[Namn]

[Titel]